

پیشگفتار چاپ نهم

در بازخوانی نهایی این کتاب برای چاپ جدید آن، موارد اصلاحی زیر در جای جای کتاب، به شرح زیر انجام گرفته است:

۱. بازخوانی متن و پانوشتهای کتاب، از آغاز تا انجام آن، نیز تصحیح لغزشهایی چند و بسامان کردن برخی کاستیها که در متن یا پانوشتهای کتاب، روی داده بوده است.

۲. حرکت گذاری و شکل دهی به شماری از کلمات عربی که خواندن متن و گاه نیز فهم معنی و پیام جمله‌ای را دشوار کرده بود.

۳. تصحیح لغزشهایی که در چاپ کتاب روی داده و مایه دشواری و دیریابی معنی برخی جمله‌ها و عبارتها شده بود.

۴. افزودن برخی منابع که باید در فهرست «مصادر و مراجع» کتاب می آمده، ولی از قلم افتاده بوده است.

سرانجام، به راستی شایسته و بجاست که از زحمتهای و دقت ارزشمند همه عزیزانی که دست‌اندر کار: مدیریت، ویراستاری، آماده‌سازی و چاپ این اثر بوده‌اند و نیز خواهند بود، از صمیم دل، سپاسگزاری کنم.

سید محمد حسینی

پیشگفتار

در آموزش قرائت زبان عربی برای دانش آموزان و دانشجویان، لازم است که میان متن کتاب قرائت و مباحث کتاب قواعد عربی هماهنگیهای لازم در نظر گرفته شود و حتی، چنانچه میسر باشد، متن درسهای قرائت بر بنیاد درسهای قواعد، برگزیده و تنظیم گردد و این هر دو درس، در کنار یکدیگر و در پیوند با هم آموزش داده شود، تا هم استاد برای تمرین درسهای قواعد در تنگنا قرار نگیرد و هم دانشجو بیشترین بهره را از کلاسهای درس یا از مطالعه متن درس ببرد.

شاید یکی از علتهای عدم موفقیت کامل آموزش قرائت و قواعد عربی در مؤسسات آموزشی کشور، همین ناهماهنگی و گسستگی متنهای قرائت و قواعد زبان عربی بوده است.

از آنجا که هر یک از دو درس قرائت و قواعد در مقطع کارشناسی زبان و ادبیات فارسی دارای مراحل گونه‌گون و در چهارچوب واحدهایی مستقل می‌باشد و نیز با برنامه و هدفی مشخص به کار می‌رود، پیداست که به هم پیوستن و یکجا ارائه کردن این دو عنوان درس در سطوح مختلف آنها، امکان‌پذیر نخواهد بود. ولی با این همه، یادآوری مسائلی از قواعد زبان عربی در قالب تمرینهایی همسنگ و متناسب با متن درسهای قرائت، برای دانشجویان سودمند خواهد بود و همین کار نیز در این کتاب، انجام شده است.

چون در درجه نخست، هدف از فراگیری قرائت زبان عربی برای دانشجویان ایرانی، به ویژه دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی، دریافت درست متون نثر و نظم زبان پارسی است و این متنها چنان که می‌دانیم سرشار از جمله‌ها، ترکیبها، اشعار و امثال عربی است و در شمار بسیاری از آنها، آیات قرآن، احادیث نبوی و

اصطلاحات و تعبیرهای اسلامی به زبان عربی، نیز به فراوانی به چشم می‌خورد و بدون فهم درست آنها فهم متن کتابهای فارسی ناممکن می‌گردد، لذا فراگیری درست قرائت زبان عربی و آشنایی با متنهای عربی، نه تنها این مشکل را از میان بر می‌دارد، بلکه تا حدودی دانشجویان را با متن قرآن کریم و سخنان گرانبار پیامبر گرامی اسلام (ص) و سخنان دیگر تربیت‌یافتگان مکتب اسلام نیز آشنا می‌گرداند. دانشجویان به کمک آموخته‌های خود از زبان عربی، رفته رفته می‌توانند از نوشته‌های گرانمایه تاریخی و تاریخ ادبیات عرب به زبان عربی و همچنین از دیگر نوشته‌های کهن و ارزشمند اسلامی که فرهنگ و ارزشهای دست‌نخورده و ناب اسلامی را دربر دارند و بیشتر آنها به زبان تازی نوشته شده‌اند، بهره‌مند گردند.

ناگفته پیداست که هر یک از موضوعهای متن کتاب با انگیزه و هدفی روشن برگزیده شده است. به نظر نگارنده، تنوع موضوعها در کتابهای درسی (البته هماهنگ با برنامه و فلسفه آموزشی هر درس) کاری است بایسته و همداستان با سرشت آدمی و همسان با ذوق و دلبستگی طبیعی وی به گونه‌گونی مسائل و جریانهای زندگی.

از این رو در گزینش و فراهم‌سازی مطالب و تألیف این کتاب، کوشیده‌ام تا آنجا که ممکن بوده است و توانسته‌ام، از یکنواختی خسته‌کننده متن بپرهیزم. برای نمونه، این نوشته، با آیه‌هایی از قرآن کریم در توحید، در قدرت بی‌پایان آفریدگار هستی و نیز با آیاتی که گویای اندیشه و سخنان گرانبار پیامبری بزرگ به عنوان پدر پیامبران یعنی حضرت ابراهیم (ع) که نخستین پرچمدار خداشناسی و نداگر یکتاپرستی بوده، آغاز گشته است. آیه‌های بخشهای دیگر کتاب هم، چنان که در عنوانها نیز آمده، برای نشان دادن و آشنا ساختن دانشجویان با گوشه‌هایی از موضوعهای بسیاری که در این کتاب مقدس آسمانی به فراوانی دیده می‌شود، انتخاب شده است.

همچنین نمونه‌هایی از احادیث پیامبر گرامی اسلام و نیز خطبه‌ها و سخنان و نامه‌هایی که از نهج‌البلاغه امیر مؤمنان علی (ع) در این نوشته آمده، هر یک

نموداری از ژرفایی اندیشه و بینش والا و هدایتگر آن بزرگان می‌باشد که شایسته بوده است به اندازه توان و دریافت دانشجویان و خوانندگان و نیز هماهنگی با ذوق بیشتر آنان، برگزیده و آورده شود. عنوانهای گوناگون دیگر نیز هر یک - گذشته از دارا بودن بار ادبی - از پیامهای عاطفی، اجتماعی، تاریخی و... سودمندی برخوردارند. هدف از آوردن نمونه‌های ترجمه از متنهای عربی با موضوعهای مختلف، آشنا گردانیدن دانشجویان با شیوه قرائت و دریافت درست متن، روش واژه‌گزینی و معادل‌یابی واژگانی و سرانجام، قالب‌گزینی در زبان فارسی برای برگردان جمله‌ها و مفاهیم عربی، به آن زبان بوده است. آنچه یاد شد، خواست من بوده است؛ امیدوارم که به این خواسته رسیده یا نزدیک شده باشم.

سیده‌محمد حسینی